

ΟΜΙΛΙΑ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ BARACK OBAMA ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ

16 Νοεμβρίου 2016

«Στην κυβέρνηση, στον λαό και στον πρωθυπουργό κ. Τσίπρα, τον οποίο θέλω να ευχαριστήσω για τη συνεργασία, σας ευχαριστώ πραγματικά για την τόσο θερμή και γενναιόδωρη υποδοχή. Όπως πολλοί από εσάς γνωρίζετε, αυτό είναι το τελευταίο μου ταξίδι στο εξωτερικό ως πρόεδρος των ΗΠΑ. Ήμουν αποφασισμένος, σε αυτό το τελευταίο ταξίδι, να έρθω στην Ελλάδα. Εν μέρει διότι άκουσα για τη θρυλική φιλοξενία του ελληνικού λαού. Εν μέρει διότι έπρεπε να δω την Ακρόπολη και τον Παρθενώνα. Αλλά και για να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου για όλα όσα η Ελλάδα, αυτός ο κόσμος ο μικρός, ο μέγας, προσέφερε στην ανθρωπότητα μέσα στους αιώνες. Οι καρδιές μας συγκινήθηκαν με τις τραγωδίες του Αισχύλου και του Ευριπίδη, ο νους μας καλλιεργήθηκε από τις ιστορίες του Ηροδότου και του Θουκυδίδη, η κατανόηση που έχουμε για τον κόσμο γαλουχήθηκε από τον Σωκράτη και τον Αριστοτέλη.

Οι ΗΠΑ είναι ευγνώμονες για τους Έλληνες που τις τιμούν με τη φιλία τους. Πολλοί Ελληνοαμερικανοί στην πατρίδα μου το Σικάγο είναι φίλοι μας. Τους βρίσκεις στο Γκρικτάουν, καμιά φορά με τις φουστανέλες τους, μαζί εορτάζουμε την ημέρα της ελληνικής ανεξαρτησίας στον Λευκό Οίκο, με σπανακόπιτα και ούζο. Πολλοί Ελληνοαμερικανοί έχουν υπηρετήσει στις ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ και πολέμησαν για να κρατήσουν την πατρίδα μας ελεύθερη, πολλοί βάδισαν στο πλευρό του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ για να κάνουν τη χώρα μου πιο δίκαιη. Έλληνες και Αμερικανοί ζητωκραυγάζουμε υπέρ του Γιάννη Αντετοκούνμπο, ο οποίος δείχνει να βελτιώνεται κάθε χρόνο, και αν θέλετε ένα υπέρτατο παράδειγμα της κοινής μας σκέψης και της αποφασιστικότητάς μας, δεν χρειάζεται να πάτε πολύ μακριά. Αρκεί να στρέψετε το βλέμμα στη Νέα Υόρκη, στο Ground Zero, εκεί όπου υπήρχαν οι Δίδυμοι Πύργοι, εκεί όπου ανοικοδομείται η ορθόδοξη εκκλησία του Αγίου Νικολάου, όπου πριν από λίγο καιρό δεν υπήρχε τίποτα περισσότερο από ερείπια.

Αλλά πάνω από όλα, έχουμε χρέος στην Ελλάδα, γιατί μας χάρισε την αλήθεια, την πίστη ότι ως άτομα έχουμε την ελεύθερη βούληση, το δικαίωμα και την ικανότητα να κυβερνούμε τους εαυτούς μας, καθώς εδώ, πριν από 25 αιώνες, στους βράχους αυτής της πόλης δημιουργήθηκε μια νέα ιδέα: η Δημοκρατία και το Κράτος (στα ελληνικά). Το κράτος, η ισχύς της διακυβέρνησης, προέρχεται από τον δήμο, δηλαδή από τον λαό. Η έννοια ότι είμαστε πολίτες και όχι δούλοι. Ότι είμαστε οι πυλώνες της κοινωνίας. Ότι έχουμε την ιδιότητα του πολίτη, με δικαιώματα, αλλά και ευθύνες. Το πιστεύω ότι είμαστε όλοι ίσοι ενώπιον του νόμου, που υπηρετεί όχι μόνο τους λίγους, αλλά τους πολλούς. Και όχι μόνο για την πλειοψηφία, αλλά και για τη μειοψηφία. Όλες αυτές είναι έννοιες που γεννήθηκαν εδώ. Σε αυτή τη γη.

Οι Αθηναίοι γνώριζαν ότι όσο ευγενείς και αν ήταν οι ιδέες τους, από μόνες τους δεν αρκούσαν. Για να έχουν νόημα, οι Αρχές πρέπει να ενσωματώνονται σε νόμους, να προστατεύονται από θεσμούς και να προωθούνται μέσα από τη λαϊκή συμμετοχή. Γι' αυτό συγκεντρώνονταν για να διαβουλευθούν και να αποφασίζουν τα ζητήματα του κράτους, με τον κάθε πολίτη να έχει το δικαίωμα να παρέμβει... Στη διάρκεια των χιλιετιών που

ακολούθησαν, επικράτησαν διαφορετικές απόψεις περί εξουσίας και διακυβέρνησης. Στην ανθρώπινη ιστορία υπήρχαν αυτοί που υποστήριζαν ότι κάποιος δεν μπορούν να διαχειριστούν τη Δημοκρατία, ότι δεν μπορούν να κυβερνήσουν τους εαυτούς τους, ότι πρέπει να τους καθοδηγούν σε αυτό που πρέπει να κάνουν. Ότι ένας ηγέτης πρέπει να διατηρεί την τάξη χρησιμοποιώντας βία και επιβολή. Αυτή είναι μια διαφορετική έννοια διακυβέρνησης που λέει ότι η ισχύς κάνει το ορθό...

Υπήρχε η πεποίθηση ότι ορισμένοι είναι ανώτεροι λόγω της φυλής ή πίστης ή εθνικότητας, και αυτές οι πεποιθήσεις έχουν συχνά χρησιμοποιηθεί για να δικαιολογήσουν την κατάκτηση, την εκμετάλλευση και τον πόλεμο.

Αλλά μέσα από όλη αυτή την ιστορία, η φλόγα, που άναψε πρώτα εδώ στην Αθήνα, ποτέ δεν πέθανε. Τελικά τροφοδοτήθηκε από έναν μεγάλο Διαφωτισμό. Αναζωπυρώθηκε από τους ιδρυτές της Αμερικής, οι οποίοι διατράνωσαν ότι "Εμείς, ο λαός" αποφασίζουμε ότι όλοι οι άνθρωποι δημιουργήθηκαν ίσοι και είμαστε προικισμένοι από τον Δημιουργό μας με ορισμένα αναφαίρετα δικαιώματα.

Τώρα, μερικές φορές, ακόμη και σήμερα, αυτά τα ιδανικά αμφισβητούνται. Μας έχουν πει ότι αυτά είναι τα δυτικά ιδεώδη. Ότι μερικοί πολιτισμοί δεν είναι εξοπλισμένοι για τη δημοκρατική διακυβέρνηση και στην πραγματικότητα προτιμούν την αυταρχική διακυβέρνηση. Και θα ήθελα να πω ότι μετά οκτώ χρόνια ως πρόεδρος των ΗΠΑ, έχοντας ταξιδέψει σε όλο τον κόσμο, είναι απολύτως αλήθεια ότι κάθε χώρα ακολουθεί τη δική της πορεία, κάθε χώρα έχει τις δικές της παραδόσεις. Αλλά αυτό που πιστεύω επίσης, μετά οκτώ χρόνια, είναι ότι η βασική δίψα για ζωή με αξιοπρέπεια, η θεμελιώδης επιθυμία να έχουμε τον έλεγχο της ζωής μας και του μέλλοντός μας και να θέλουμε να καθορίζουμε την πορεία των κοινοτήτων μας και των εθνών μας – αυτές οι επιθυμίες είναι καθολικές. Καίνε σε κάθε ανθρώπινη καρδιά.

Αυτός είναι ο λόγος που ένας Έλληνας επίσκοπος σήκωσε τη σημαία της ανεξαρτησίας. Είναι ο λόγος που λαοί, από την Αμερική μέχρι την Αφρική και την Ασία, αποτίναξαν τον ζυγό της αποικιοκρατίας. Είναι γιατί οι άνθρωποι πίσω από το Σιδηρούν Παραπέτασμα διαδήλωσαν με Αλληλεγγύη, και γκρέμισαν το τείχος, και προσχώρησαν σε μια μεγάλη ένωση δημοκρατιών όπου βρίσκεται και η Ελλάδα. Είναι γιατί, σήμερα, υποστηρίζουμε το δικαίωμα των Ουκρανών να επιλέξουν το δικό τους πεπρωμένο.

Αυτή ήταν η εξωτερική πολιτική μου κατά τη διάρκεια της προεδρίας μου. Κατ' ανάγκη, συνεργαζόμαστε με όλες τις χώρες, και πολλές από αυτές δεν είναι δημοκρατίες. Μερικές είναι δημοκρατίες, με την έννοια ότι έχουν εκλογές, αλλά δεν είναι δημοκρατίες με την έννοια της συμμετοχής και του δικαιώματος στη διαφωνία...

Οι δημοκρατικές κοινωνίες μπορούν να προσφέρουν περισσότερη ευημερία γιατί οι άνθρωποι είναι ελεύθεροι να σκέφτονται για τον εαυτό τους και να μοιραστούν ιδέες και να ανακαλύψουν και να δημιουργήσουν. Οι πολίτες γνωρίζουν ότι υπάρχει ένα μονοπάτι για την ειρηνική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένης της ηθικής δύναμης της μη βίας. Και αυτό φέρνει μια σταθερότητα που τόσο συχνά μπορεί να διευκολύνει την οικονομική ανάπτυξη.

Η ιστορία των δύο τελευταίων αιώνων δείχνει ότι οι δημοκρατίες είναι λιγότερο πιθανό να

διεξάγουν πολέμους μεταξύ τους. Έτσι, περισσότερη δημοκρατία είναι καλή για τους ανθρώπους, αλλά είναι επίσης καλή για την εθνική μας ασφάλεια.

Οι δημοκρατίες μας δείχνουν ότι είμαστε ισχυρότεροι από τους τρομοκράτες, τους φονταμενταλιστές και τους απολυταρχικούς, οι οποίοι δεν μπορούν να ανεχθούν ιδέες που διαφέρουν από τις δικές τους. Η δημοκρατία είναι ισχυρότερη από οργανώσεις όπως το Ισλαμικό Κράτος. Επειδή οι δημοκρατίες μας είναι χωρίς αποκλεισμούς, είμαστε σε θέση να καλωσορίσουμε τους ανθρώπους και τους πρόσφυγες που έχουν ανάγκη στις χώρες μας. Και πουθενά δεν έχουμε δει ότι η συμπόνια είναι περισσότερο εμφανής από ό,τι εδώ στην Ελλάδα. Η γενναιοδωρία του ελληνικού λαού απέναντι στους πρόσφυγες έχει εμπνεύσει τον κόσμο. Μόνο μια πραγματικά συλλογική ανταπόκριση από την Ευρώπη και τον κόσμο μπορεί να εξασφαλίσει ότι αυτοί οι απελπισμένοι άνθρωποι λαμβάνουν την υποστήριξη που χρειάζονται. Η Ελλάδα δεν μπορεί να επωμίζεται το μεγαλύτερο μέρος από το βάρος μόνη της. Ακριβώς όπως οι δημοκρατίες στηρίζονται στην ειρηνική επίλυση των διαφωνιών στο εσωτερικό των κοινωνιών μας, πιστεύουμε ότι η συνεργασία και ο διάλογος είναι ο καλύτερος τρόπος για την αντιμετώπιση των προκλήσεων μεταξύ των εθνών. Με τη διπλωματία, λύσαμε το πρόγραμμα πυρηνικών όπλων του Ιράν χωρίς να πέσει ούτε ένας πυροβολισμός. Με τη διπλωματία, οι Ηνωμένες Πολιτείες αποκατέστησαν σχέσεις με την Κούβα. Με τη διπλωματία, ενώσαμε την Ελλάδα και σχεδόν 200 έθνη στην πιο φιλόδοξη συμφωνία που έγινε ποτέ για να σώσουμε τον πλανήτη μας από την κλιματική αλλαγή...

Η δημοκρατία, όπως όλοι οι ανθρώπινοι θεσμοί, είναι ατελής. Μπορεί να είναι αργή, δύσκολη στην υλοποίηση. Σε μια πολυφυλετική χώρα, όπως είναι οι ΗΠΑ, είναι πολύπλοκη. Οι πολιτικοί στις δημοκρατίες είναι αντιδημοφιλείς γιατί η Δημοκρατία απαιτεί συμβιβασμούς. Η Δημοκρατία είναι όμως το καλύτερο από τις εναλλακτικές λύσεις, γιατί μας επιτρέπει να εργαστούμε ειρηνικά μέσα από τις διαφορές μας και να προχωρήσουμε πιο κοντά στα ιδανικά μας. Μας επιτρέπει να δοκιμάσουμε νέες ιδέες και μας επιτρέπει να διορθώσουμε τα λάθη. Έτσι εδώ, όπου γεννήθηκε η Δημοκρατία, επιβεβαιώνουμε για ακόμα μία φορά τα δικαιώματα, τα ιδεώδη και τους θεσμούς επί των οποίων ο τρόπος ζωής μας εξακολουθεί να στηρίζεται: Η ελευθερία λόγου και συνάθροισης, διότι η πραγματική νομιμοποίηση μπορεί να έρθει μόνο από τον λαό, που δεν πρέπει ποτέ να φιμώνεται. Ο ελεύθερος Τύπος που εκθέτει την αδικία και τη διαφθορά και κάνει τους ηγέτες να λογοδοτούν. Η ανεξιθρησκία, διότι είμαστε όλοι ίσοι ενώπιον του Θεού. Ανεξάρτητοι δικαστές για να διαφυλάσσουν τον νόμο και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η διάκριση των εξουσιών.

Ανταγωνιζόμαστε σκληρά στις προεκλογικές εκστρατείες στην Αμερική και εδώ στην Ελλάδα. Αλλά μετά τις εκλογές, η Δημοκρατία επαφίεται σε μια ειρηνική μετάβαση της εξουσίας, ιδιαίτερα όταν επιτυγχάνεται το αποτέλεσμα που δεν θέλεις. Και όπως ίσως έχετε παρατηρήσει, ο επόμενος Αμερικανός πρόεδρος κι εγώ δεν θα μπορούσαμε να είμαστε πιο διαφορετικοί. Έχουμε πολύ διαφορετικές απόψεις, αλλά η αμερικανική δημοκρατία είναι μεγαλύτερη από οποιοδήποτε πρόσωπο. Γι' αυτό και έχουμε την παράδοση ο απερχόμενος πρόεδρος να υποδέχεται τον νέο, όπως έκανα κι εγώ την προηγούμενη εβδομάδα. Και για τον ίδιο λόγο, τις επόμενες εβδομάδες, η κυβέρνησή μου θα κάνει ό,τι μπορεί για να στηρίξει την ομαλότερη δυνατή μετάβαση.

Και γι' αυτό είναι σημαντικό για τους νέους ανθρώπους -που τώρα αρχίζουν να ασχολούνται με τα κοινά- να καταλάβουν ότι η πρόοδος ακολουθεί ένα μονοπάτι που δεν είναι πάντα

ίσιο. Πάει κάποιες φορές μπροστά, άλλες πίσω, αλλά όσο διατηρούμε την πίστη μας στον λαό, όσο δεν ταλαντευόμαστε από αυτές τις βασικές αρχές που εγγυώνται έναν ζωντανό, ανοιχτό διάλογο, τότε το μέλλον μας θα είναι εξασφαλισμένο, διότι έτσι εξακολουθεί να λειτουργεί η πιο αποτελεσματική μορφή διακυβέρνησης που εφευρέθηκε ποτέ από τους ανθρώπους.

Είναι, φυσικά, αλήθεια ότι τα τελευταία χρόνια έχουμε δει δημοκρατίες να έρχονται αντιμέτωπες με σοβαρές προκλήσεις. Το πρώτο παράδειγμα που θα χρησιμοποιήσω σχετίζεται με το παράδοξο μιας σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης οικονομίας. Οι ίδιες δυνάμεις που μπόρεσαν να δημιουργήσουν τόσο πλούτο, ταυτόχρονα έγιναν εκείνες οι δυνάμεις που επέδειξαν πολλά ελαττώματα. Υπήρξαν πρόοδοι στην τεχνολογία, που βελτίωσαν τις ζωές των ανθρώπων. Πολλές οικογένειες βγήκαν από τη φτώχεια, οι άνθρωποι έχουν μεγαλύτερο προσδόκιμο ζωής, έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση. Αν πρέπει να επιλέξει κάποιος μια στιγμή στην Ιστορία για να γεννηθεί, αυτή θα ήταν τώρα, διότι ο κόσμος συνολικά δεν ήταν ποτέ πιο εύρωστος, καλύτερα εκπαιδευμένος και πιο υγιής. Ποτέ στο παρελθόν δεν υπήρχε λιγότερη βία από σήμερα. Είναι δύσκολο να το αντιληφθούμε, όταν βλέπουμε τις ειδήσεις, αλλά είναι αλήθεια. Και πολλά από αυτά σχετίζονται με τις εξελίξεις σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία.

Ωστόσο η παγκοσμιοποίηση αυξάνει τις ανισότητες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Όταν βλέπουμε ανθρώπους, όπως οι παγκόσμιες ελίτ, οι μεγάλες εταιρείες, οι οποίοι ζουν με διαφορετικούς κανόνες -αποφεύγουν τους φόρους για παράδειγμα, χειραγωγούν τους ανθρώπους και εκμεταλλεύονται τα διάφορα "παραθυράκια" που τους δίνονται- είναι εκείνοι που συλλέγουν μεγάλο πλούτο, ενώ οι μεσαίες τάξεις παλεύουν καθημερινά, αυτό γεννά ένα αίσθημα αδικίας. Αυτή η ανισότητα αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις στις δημοκρατίες μας.

Η ανισότητα κάποτε γινόταν ανεκτή γιατί οι άνθρωποι δεν είχαν μέτρο σύγκρισης. Τώρα δεν είναι ανεκτή. Γιατί όλοι έχουν ένα τηλέφωνο και μπορούν να δουν τι γίνεται στον κόσμο. Οι άνθρωποι τώρα γνωρίζουν καλύτερα τι συμβαίνει. Ακόμη και στο μικρότερο αφρικανικό χωριό μπορούν να δουν πώς ζουν οι άνθρωποι στο Λονδίνο και στη Νέα Υόρκη. Γι' αυτό πιστεύω ότι η ανισότητα πρέπει να είναι ένα από τα κύρια σημεία που πρέπει να απασχολεί την οικονομική πολιτική μας.

Στις δικές μας κοινωνίες, στις Ηνωμένες Πολιτείες και στις πιο προηγμένες χώρες, θέλουμε οι άνθρωποι να ανταμείβονται για τα δημιουργήματά τους. Όταν όμως ένας διευθύνων σύμβουλος μπορεί να αμείβεται σε μία ημέρα πολύ περισσότερο σε σχέση με όσα αμείβεται ένας εργαζόμενος σε ένα χρόνο, όταν οι εργαζόμενοι δεν μπορούν να ανεβούν στην ιεραρχία, όταν ένα εργοστάσιο που ήταν ο πνεύμονας μιας πόλης ή μιας κοινότητας κλείνει, τότε αυτό το αίσθημα τροφοδοτεί την ιδέα ότι η παγκοσμιοποίηση ευνοεί μόνο τις ελίτ. Οι άνθρωποι σκέφτονται ότι ο ένας κερδίζει και ο άλλος χάνει και υψώνονται τείχη ανάμεσά τους.

Σε προηγμένες κοινωνίες ακούγονται φωνές κατά της τεχνολογίας. Κάποιοι θέλουν να επαναφέρουν θέσεις εργασίας που έχουν χαθεί εδώ και δεκαετίες. Αυτή η τάση είναι κατανοητή σε ένα βαθμό, γιατί κάποιοι αισθάνονται ότι χάνουν τον έλεγχο του δικού τους μέλλοντος. Οπισθοχωρούν. Το είδαμε στην Ελλάδα, στις ΗΠΑ, στη Βρετανία, που οι περισσότεροι επέλεξαν Brexit. Ωστόσο έχοντας κατά νου την τεχνολογία, δεν είναι δυνατόν

να αποκοπούμε ο ένας από τον άλλο. Τώρα ζούμε σε μια παγκοσμιοποιημένη κοινωνία, σε μια εφοδιαστική αλυσίδα που σχετίζεται με κάθε χώρα. Οι θέσεις εργασίας του αύριο θα είναι διαφορετικές. Δεν μπορούμε να κοιτάζουμε προς τα πίσω. Πρέπει να κοιτάμε προς το μέλλον. Δεν μπορούμε να αρνηθούμε τους συσχετισμούς που έχουν παραγάγει πλούτο αλλά και σχέσεις. Δεν μπορούμε να κινούμαστε σε συγκρούσεις ανάμεσα στις χώρες. Πιστεύω ότι η καλύτερη ελπίδα για πρόοδο σχετίζεται με τις ανοιχτές αγορές και φυσικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία. Επίσης, πιστεύω ότι το μονοπάτι της παγκοσμιοποίησης απαιτεί διορθώσεις και τα επόμενα χρόνια οι χώρες μας πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα πλεονεκτήματα μιας ολοκληρωμένης παγκοσμιοποιημένης οικονομίας θα φτάσουν σε περισσότερους ανθρώπους και ο αρνητικός αντίκτυπος και οι συνέπειες θα αφορούν ολόένα και λιγότερους. Χρειαζόμαστε τολμηρές πολιτικές που θα προωθήσουν την ανάπτυξη και τη στήριξη της απασχόλησης. Γνωρίζουμε ότι πρέπει να δοθεί στους εργαζομένους περισσότερη δύναμη και καλύτερες αμοιβές.

Γνωρίζουμε ότι πρέπει να επενδύσουμε περισσότερο στους ανθρώπους μας - στην εκπαίδευση των νέων μας, στις δεξιότητες και στην κατάρτιση για να ανταγωνιστούν στην παγκόσμια οικονομία. Γνωρίζουμε ότι πρέπει να ενθαρρύνουμε την επιχειρηματικότητα, έτσι ώστε να είναι ευκολότερο να ξεκινήσει μια επιχείρηση. Γνωρίζουμε ότι πρέπει να ενισχυθούν η κοινωνική συνοχή και το δίκτυ ασφαλείας που είναι διαθέσιμο για τους ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένων των παροχών της ποιότητας της υγειονομικής περίθαλψης και συνταξιοδότησης...

Η Ελλάδα έπρεπε να κάνει μεταρρυθμίσεις. Ο κόσμος εκτιμά πλήρως τις τεράστιες θυσίες που έχουν κάνει οι Έλληνες. Έχω επίγνωση και είμαι περήφανος για όλα όσα έχει κάνει η κυβέρνησή μου για να στηρίξει την Ελλάδα σε αυτές τις προσπάθειες. Και μέρος του σκοπού της επίσκεψής μου είναι να αναδείξει στον κόσμο τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει εδώ στην Ελλάδα. Υπάρχει ακόμα πολλή δουλειά να κάνουμε. Θέλω να συγχαρώ τον πρωθυπουργό Τσίπρα για τις πολύ δύσκολες μεταρρυθμίσεις. Η κυβέρνησή του επιδιώκει να θέσει την οικονομία σε μια πιο στέρεη βάση. Τώρα, καθώς η Ελλάδα εργάζεται για να προσελκύσει περισσότερες επενδύσεις και να θέσει την οικονομία σε μια ισχυρότερη βάση, θα συνεχίσει να έχει την πλήρη υποστήριξη των Ηνωμένων Πολιτειών. Ταυτόχρονα, θα συνεχίσουμε να πιέζουμε τους πιστωτές να λάβουν τα μέτρα που απαιτούνται για να φέρουν την Ελλάδα σε μια πορεία προς τη βιώσιμη οικονομική ανάκαμψη. Δεδομένου ότι η Ελλάδα εξακολουθεί να εφαρμόζει τις μεταρρυθμίσεις, το ΔΝΤ είπε ότι η ελάφρυνση του χρέους θα είναι ζωτικής σημασίας για να επιστρέψει η Ελλάδα στην ανάπτυξη. Έχει δίκιο. Είναι σημαντικό οι πολίτες να δουν την ελπίδα. Και οι νέοι άνθρωποι που είναι παρόντες εδώ σήμερα και σε όλη τη χώρα πρέπει να γνωρίζουν ότι υπάρχει μέλλον. Δεν χρειάζεται να ταξιδέψουν στο εξωτερικό. Μπορείτε να βάλετε τις ρίζες εδώ, στο σπίτι σας, στην Ελλάδα. Και είμαι βέβαιος ότι αν παραμείνετε σε αυτή την πορεία, παρά τις δυσκολίες, η Ελλάδα θα δει φωτεινότερες ημέρες...

Η δημοκρατία γίνεται απλούστερη όταν όλοι λατρεύουν τον ίδιο Θεό, τρώνε το ίδιο φαγητό. Η δημοκρατία γίνεται όμως πιο δύσκολη όταν έρχονται άνθρωποι από διαφορετικά περιβάλλοντα, με διαφορετική ιστορία και προσπαθούν να συμβιώσουν. Στον δικό μας παγκοσμιοποιημένο κόσμο, με τη μετανάστευση των ανθρώπων και τη γοργή μετακίνηση ιδεών και παραδόσεων, βλέπουμε ολόένα και περισσότερο αυτό το μείγμα δυνάμεων και αυτό πολύ συχνά αποτελεί δύναμη για τις δικές μας κοινωνίες, αλλά και αντικείμενο

συγκρούσεων. Στον αιώνα της πληροφορίας όλοι γνωρίζουν τα πάντα για το πώς ζουν οι άλλοι και κάποιοι αισθάνονται απειλές κάποιες φορές, εάν οι άνθρωποι δεν ακολουθούν την πεπατημένη, και αναρωτιούνται για τη δική τους ταυτότητα. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει μια ρευστότητα στο πολιτικό επίπεδο. Είμαστε αντιμέτωποι με μια νέα πραγματικότητα όπου οι πολιτισμοί συγκρούονται και είναι αναπόφευκτο ότι κάποιοι θα αναζητήσουν καταφύγιο στον εθνικισμό ή σε διαχωρισμούς. Σε χώρες όπου έχουν τεθεί τα σύνορα από την αποικιοκρατία, είτε στη Μέση Ανατολή είτε στην Αφρική, υπάρχει ο πειρασμός να αναβιώσουν οι παλιοί διαχωρισμοί. Σε ένα κόσμο ανισοτήτων υπάρχει μια υποψία ή υπάρχει μια τάση να βλέπουμε κάποιες ελίτ που έχουν απομακρυνθεί από την καθημερινότητα των πολιτών. Τι ειρωνεία όμως, σε μια περίοδο που μπορούμε να έχουμε εικόνα για το τι συμβαίνει σε κάθε άκρη του πλανήτη, οι άνθρωποι να νιώθουν απομακρυσμένοι από τις δικές τους κυβερνήσεις.

Όπως έχουμε μια οικονομική στρατηγική χωρίς αποκλεισμούς, πρέπει να έχουμε και μια πολιτική και πολιτιστική στρατηγική χωρίς αποκλεισμούς. Σε όλες τις πρωτεύουσές μας πρέπει να συνεχίσουμε να κάνουμε τις κυβερνήσεις πιο αποδοτικές, πιο αποτελεσματικές στην ανταπόκρισή τους στις καθημερινές ανάγκες των πολιτών. Οι θεσμοί της διακυβέρνησης, είτε είναι στην Αθήνα είτε στις Βρυξέλλες, στο Λονδίνο ή στη Ουάσιγκτον, πρέπει να ανταποκρίνονται στις έγνοιες των πολιτών. Ο κόσμος πρέπει να ξέρει ότι ακούγεται η φωνή του. Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση -και η Ευρωπαϊκή Ένωση- αποτελεί ένα από τα μεγάλα πολιτικά και οικονομικά επιτεύγματα της ανθρώπινης ιστορίας. Και σήμερα, περισσότερο από ποτέ, ο κόσμος χρειάζεται μια Ευρώπη ισχυρή και ευημερούσα και δημοκρατική.

Πιστεύω όμως ότι όλοι οι ευρωπαϊκοί θεσμοί πρέπει να αναρωτηθούν: Πώς μπορούμε να διασφαλίσουμε ότι οι πολίτες της κάθε χώρας θα νιώθουν ότι ακούγεται η φωνή τους, ότι επιβεβαιώνεται η ταυτότητά τους, ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται οι οποίες θα έχουν ζωτικό αντίκτυπο στη ζωή τους δεν είναι τόσο απόμακρες ώστε να μην έχουν καμία δυνατότητα να τις επηρεάσουν;

Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι οι κυβερνήσεις υπάρχουν για να υπηρετούν τα συμφέροντα των πολιτών, όχι το αντίστροφο. Γι' αυτό τον λόγο, τόσο στον τόπο μας όσο και ανά τον κόσμο, έχουμε κάνει βήματα για την καταπολέμηση της διαφθοράς, που μπορεί να προκαλέσει εσωτερική σήψη σε μια κοινωνία. Ενώ αυταρχικές κυβερνήσεις εργάζονται για να κλείσουν τον χώρο που χρειάζονται οι πολίτες για να οργανωθούν και να ακουστούν, έχουμε ξεκινήσει το έργο της ενδυνάμωσης της κοινωνίας των πολιτών ώστε να υπερασπιστεί τις δημοκρατικές αξίες και να προωθήσει λύσεις στα προβλήματα των κοινοτήτων μας. Κι ενώ πολλοί ανά τον κόσμο συχνά νιώθουν τον πειρασμό του κυνισμού και της μη συμμετοχής, επειδή πιστεύουν ότι οι πολιτικοί και οι κυβερνήσεις δεν ενδιαφέρονται γι' αυτούς, έχουμε δημιουργήσει δίκτυα για νέους ηγέτες και έχουμε επενδύσει σε νέους επιχειρηματίες, διότι πιστεύουμε ότι η ελπίδα και η ανανέωση στις κοινωνίες μας ξεκινούν από τις φωνές της νεολαίας.

Κλείνοντας, ο παγκοσμιοποιημένος μας κόσμος διανύει μια περίοδο βαθιών αλλαγών. Ναι, υπάρχει αβεβαιότητα και ανησυχία, και κανείς μας δεν γνωρίζει το μέλλον. Η Ιστορία δεν κινείται ευθύγραμμα. Τα πολιτικά δικαιώματα στην Αμερική δεν κινήθηκαν ευθύγραμμα. Η Δημοκρατία στην Ελλάδα δεν κινήθηκε ευθύγραμμα. Η εξέλιξη προς μια Ενωμένη Ευρώπη

σίγουρα δεν κινήθηκε ευθύγραμμα. Και η πρόοδος δεν αποτελεί ποτέ εγγύηση. Η πρόοδος είναι κάτι που κάθε γενιά πρέπει να το κερδίσει. Αλλά πιστεύω ότι η Ιστορία μάς δίνει ελπίδα.

Είκοσι πέντε αιώνες αφού η Αθήνα έδειξε τον δρόμο, 250 χρόνια μετά το ξεκίνημα του μεγάλου ταξιδιού της Αμερικής, η πίστη μου και η πεποίθησή μου, η βεβαιότητά μου για τα δημοκρατικά μας ιδανικά και τις οικουμενικές μας αξίες παραμένουν αμείωτες. Πιστεύω πιο σθεναρά από ποτέ ότι ο δρ Κινγκ είχε δίκιο όταν είπε ότι "η καμπύλη του ηθικού σύμπαντος είναι μακριά, αλλά κλίνει προς τη δικαιοσύνη". Αλλά δεν κλίνει προς τη δικαιοσύνη επειδή αυτό είναι αναπόφευκτο, αλλά επειδή εμείς την κάμπουμε προς τη δικαιοσύνη - όχι επειδή δεν θα υπάρξουν εμπόδια στην επίτευξη της δικαιοσύνης, αλλά επειδή θα υπάρξουν άτομα, σε γενιά μετά από γενιά, που έχουν το όραμα και το θάρρος και τη θέληση να κάμψουν την καμπύλη των ζωών μας στην κατεύθυνση ενός καλύτερου μέλλοντος.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, και σε κάθε μέρος που επισκέφθηκα τα τελευταία οκτώ χρόνια, έχω γνωρίσει πολίτες, ειδικά νέους, που έχουν επιλέξει την ελπίδα αντί του φόβου, που πιστεύουν ότι μπορούν να διαμορφώσουν το δικό τους πεπρωμένο, που αρνούνται να αποδεχθούν τον κόσμο όπως είναι και είναι αποφασισμένοι να τον κάνουν όπως θα έπρεπε να είναι. Με έχουν εμπνεύσει. Σε κάθε γωνιά του κόσμου, έχω γνωρίσει ανθρώπους που, στην καθημερινότητά τους, δείχνουν ότι, παρά τις φυλετικές, θρησκευτικές και ιδεολογικές διαφορές μας, έχουμε την ικανότητα να βλέπουμε τους άλλους στον εαυτό μας. Όπως η γυναίκα εδώ στην Ελλάδα που είπε για τους πρόσφυγες που φθάνουν σε αυτές τις ακτές: "Ζούμε κάτω από τον ίδιο ήλιο. Ερωτευόμαστε κάτω από το ίδιο φεγγάρι. Είμαστε όλοι άνθρωποι - πρέπει να βοηθήσουμε αυτούς τους ανθρώπους". Γυναίκες σαν αυτήν μού δίνουν ελπίδα.

Σε όλες μας τις κοινότητες, σε όλες μας τις χώρες, εξακολουθώ να πιστεύω ότι υπάρχει περισσότερο από αυτό που οι Έλληνες αποκαλούν "φιλότιμο" - αγάπη και σεβασμός και καλοσύνη για την οικογένεια και την κοινότητα και την πατρίδα, και μια αίσθηση κοινής μοίρας, με υποχρεώσεις προς αλλήλους. Φιλότιμο -το βλέπω κάθε μέρα- και αυτό μου δίνει ελπίδα.

Γιατί, τελικά, εξαρτάται από εμάς. Δεν είναι δουλειά κάποιου άλλου, δεν είναι ευθύνη κάποιου άλλου, αλλά είναι οι πολίτες των χωρών μας και οι πολίτες του κόσμου που θα κάνουν την καμπύλη της Ιστορίας να γείρει προς τη δικαιοσύνη. Και αυτό είναι που μας επιτρέπει η δημοκρατία να κάνουμε. Γι' αυτό η πιο σημαντική θέση σε μια χώρα δεν είναι αυτή του προέδρου ή του πρωθυπουργού. Ο πιο σημαντικός τίτλος είναι αυτός του πολίτη. Και σε όλα μας τα έθνη, θα είναι πάντα οι πολίτες αυτοί που θα αποφασίζουν τι είδους χώρες θα είμαστε, ποια ιδεώδη θα επιδιώκουμε και ποια αξίες θα μας καθορίζουν. Σε αυτό το σπουδαίο, ατελές αλλά αναγκαίο σύστημα διακυβέρνησης των πολιτών, η ισχύς και η πρόοδος θα προέρχονται πάντα από τον δήμο - από "εμάς, τον λαό". Είμαι πεπεισμένος ότι όσο παραμένουμε πιστοί σε αυτό το σύστημα της διακυβέρνησης των πολιτών, το μέλλον μας θα είναι φωτεινό.

Ευχαριστώ πολύ. Ζήτω η Ελλάς».